

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/642/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3214200132
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Lichnerová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3214200132.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Oľgy Lichnerovej a sudkýň JUDr. Alice Beňovej a JUDr. Ľubice Bajzovej v právnej veci navrhovateľa D., a.s., so sídlom O., W. mýto 1, H.: XX XXX XXX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou U., s. r. o., so sídlom v O., B. XX, proti odporkyni B. Y., bytom O. nad O., K G. XXXX/XX, o zaplatenie 627,77 eur, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 22. apríla 2014, č.k. 5C/6/2014-41 takto

rozhodol:

Odvolaací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Odporkyni náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa proti odporkyni domáhal zaplatenia sumy 627,77 eur, ktorá pozostáva z úveru vo výške 534,50 eur, úroku za poskytnutie úveru vo výške 66,63 eur, z poplatkov z omeškania so splácaním úveru vo výške 3,76 eur a z poistenia vo výške 22,88 eur. O náhrade trov rozhodol tak, že odporkyni náhradu trov konania nepriznal. Vychádzal zo zistenia, že dňa 07.03.2008 uzavrel navrhovateľ ako veriteľ s odporkyňou ako dlžníkom Zmluvu o revolvingovom úvere č. 70109443, na základe ktorej poskytol odporkyni úverový limit. Súčasne bolo dojednané aj poistenie schopnosti splácať úver. Odporkyňa prečerpala z úveru celkovo sumu 1 150,40 eur a navrhovateľovi uhradila sumu 1 660,52 eur. Z dôvodu, že odporkyňa neplatila splátky úveru riadne a včas, čím porušila ustanovenia zmluvy a všeobecných obchodných podmienok, navrhovateľ v zmysle ust. čl. 8.4 všeobecných obchodných podmienok odstúpil od zmluvy. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že záväzkový vzťah, ktorý vznikol medzi navrhovateľom a odporkyňou na základe zmluvy je vzťahom občianskoprávnym, na ktorý je potrebné aplikovať ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov a Občianskeho zákonníka. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za spoľahlivo preukázané, že medzi navrhovateľom a odporkyňou bola uzavretá zmluva, na základe ktorej sa navrhovateľ zaviazal poskytnúť odporkyni úver. Odporkyňa z úveru vyčerpala sumu 1 150,40 eur a navrhovateľovi vrátila sumu 1 660,52 eur. Keďže odporkyňa neplatila splátky úveru riadne a včas, navrhovateľ v zmysle ust. čl. 8.4 všeobecných obchodných podmienok odstúpil od zmluvy. Zmluva, ktorú účastníci uzatvorili, je spotrebiteľskou zmluvou. Odstúpením od zmluvy zo strany navrhovateľa bola zmluva zrušená od začiatku, a preto mu bola odporkyňa povinná vydať bezdôvodné obohatenie, t. j. uhradiť iba to, čo na základe zmluvy dostala. Už z tvrdenia navrhovateľa vyplýva, že odporkyňa navrhovateľovi uhradila viac, než na základe zmluvy dostala. Keďže zmluva bola odstúpením od začiatku zrušená, navrhovateľ nemá nárok na žiadnu ďalšiu platbu, príslušenstvo, poistné a sankcie zo zmluvy. Uvedené vyplýva z ust. § 48, § 451 a § 457 Občianskeho zákonníka. Všeobecne platí, že zmluva sa odstúpením od nej v celosti od začiatku nezrušuje za podmienky, že sa na tom účastníci dohodli. Takáto dohoda však zároveň musí byť v súlade s právnymi predpismi. V obchodných podmienkach je síce uvedené, že zrušením

zmluvy nezanikajú nároky veriteľa zo zmluvy, no takéto ustanovenie považoval súd za neprijateľnú podmienku spotrebiteľskej zmluvy podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka a tým aj za neplatnú pre jej rozpor so zákonom, konkrétne s ustanovením § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože takáto zmluvná podmienka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy, ktoré zachováva právo navrhovateľa (dodávateľa, veriteľa) na úrok, poplatky, zmluvné pokuty, zabezpečenie záväzku a možnosť započítať úhrady navrhovateľom podľa jeho vôle resp. najskôr na príslušenstvo (úroky, náklady) a sankcie z titulu porušenia zmluvy, zhoršujú postavenie spotrebiteľa, pretože spotrebiteľa zaväzujú nad rámec povinností vzniknutých podľa Občianskeho zákonníka v dôsledku odstúpenia od zmluvy. Akékoľvek rozšírenie záväzkov spotrebiteľa vrátane platenia úrokov, nákladov na vymáhanie pohľadávky, sankcií a iného príslušenstva popri vzájomnej reštitučnej povinnosti po zániku zmluvy s účinkami ex tunc postavenie spotrebiteľa zhoršuje. Dôsledky odstúpenia od zmluvy podľa uvedenej zmluvnej podmienky dohodnutej medzi účastníkmi konania sú nevýhodnejšie ako dôsledky odstúpenia podľa úpravy v Občianskom zákonníku. Zároveň uvedené obchodné podmienky vrátane cit. neprijateľnej podmienky boli koncipované v rámci štandardnej (tzv. formulárovej alebo aj typovej) zmluvy a neboli individuálne dojednané. Veriteľ, ktorý zmluvu vrátane obchodných podmienok sformuloval, sám dobrovoľne využil ustanovenie zmluvy o odstúpení, pričom existujú aj iné inštitúty súkromného práva, ktoré zmluvu komplexne nerušia s účinkami od momentu jej uzavretia. Taktiež je neprijateľné a pre spotrebiteľa nevýhodné oproti úprave podľa občianskeho práva, aby akékoľvek predčasné ukončenie zmluvy akýmkoľvek spôsobom (aj odstúpením) malo pre spotrebiteľa rovnaké následky, hoc právne predpisy spájajú s rôznymi spôsobmi ukončenia zmluvy rôzne následky a účinky. Navrhovateľovi by preto patrilo iba vydanie bezdôvodného obohatenia, t. j. toho, čo odporkyni poskytol po odrátaní jej úhrad. Odporkyňa však uhradila viac, než na základe zmluvy dostala, a preto súd návrh ako nedôvodný v celom rozsahu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku tak, že úspešnej odporkyni náhradu trov konania nepriznal, keďže si ju neuplatnila.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, domáhal sa jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Poukázal na tú skutočnosť, že zmluva o úvere bola uzavretá s odporkyňou v súlade s ustanoveniami zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov a ustanoveniami zákona č. 513/1991 Z.z. Obchodného zákonníka. Odporkyňa podpisom zmluvy o úvere potvrdila, že sa so zmluvou o úvere oboznámila, súhlasí s ňou a uzatvára ju v súlade so slobodnou a vážnou vôľou. Dižník svojim podpisom tiež zobral na vedomie, že Všeobecné obchodné podmienky, ktoré sú vytlačené na rubovej strane tlačiva zmluvy a prílohy 1 - 4 sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere, považuje ich za dostatočne zrozumiteľné a určité a prejavuje súhlas byť nimi viazaný. Vyslovil tiež presvedčenie, že odporkyňu dostatočne upozornil na nevyhnutnosť preštudovania si nielen zmluvy o úvere, ale aj jej neoddeliteľných súčastí. Mal za to, že súd prvého stupňa na predmetnú právnu vec, konkrétne na otázku odstúpenia od zmluvy o úvere aplikoval nesprávny právny predpis - Občiansky zákonník, a to aj napriek skutočnosti, že v článku 1.3.1 VOP sa uvádza, že zmluva o úvere je zmluva o revolvingovom spotrebiteľskom úvere uzavretá medzi veriteľom a klientom v súlade s ustanoveniami zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov a Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere je tak absolútnym obchodným záväzkovým vzťahom, čo znamená, že sa vždy spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka, a to bez ohľadu na povahu subjektov vzťahu. Z uvedeného vyplýva, že ustanoveniami Obchodného zákonníka sa v tomto prípade bude riadiť aj odstúpenie od zmluvy o úvere a jeho dôsledky. Účastníci zmluvy o revolvingovom úvere si dôsledky odstúpenia od zmluvy o úvere upravili odchylné od § 351 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka, a to s poukazom na jeho dispozitívnu povahu (§ 263 Obchodného zákonníka). Odstúpením od zmluvy podľa Obchodného zákonníka zmluva a s ňou aj všetky práva a povinnosti zmluvných strán zanikajú okamihom, kedy bol prejav oprávnenej osoby o odstúpení od zmluvy doručený druhej strane s výnimkami stanovenými v § 351 ods. 1 Obchodného zákonníka. Pokiaľ ide o následky porušenia zmluvy, nemá však odstúpenie od zmluvy spätné účinky. Všetky právne následky porušenia zmluvy, ku ktorým došlo do zániku zmluvy odstúpením, zostávajú zachované. Dôsledky odstúpenia od zmluvy o úvere priamo zakotvuje článok 8.4 VOP, podľa ktorého zmluva o úvere zanikne tiež v prípade odstúpenia veriteľa od zmluvy o úvere, ktoré je účinné momentom doručenia odstúpenia klientovi v súlade s bodom 12.4 VOP. Účinnosťou odstúpenia od zmluvy o úvere sa zmluva o úvere končí a pokiaľ už došlo k čerpaniu úveru na jej základe, celý do tej doby nesplatený úver klienta, taktiež aj všetky ďalšie peňažné záväzky zo zmluvy o úvere sa stávajú splatnými a klient je povinný ich bezodkladne uhradiť veriteľovi v plnej výške. Zánikom alebo zrušením zmluvy o úvere nezanikajú

nároky veriteľa zo zmluvy o úvere alebo s ňou súvisiace, ktoré vznikli pred skončením zmluvy alebo v súvislosti s jej skončením. S poukazom na uvedené mal za to, že ustanovenie článku 8.4 VOP je platným dojednaním, nakoľko je v súlade s § 263 Obchodného zákonníka. Z týchto dôvodov je jeho nárok na zaplatenie celej žalovanej sumy pozostávajúcej z úveru, úrokov z omeškania, poisťného a poplatkov z omeškania so splácaním úveru, po tom ako od zmluvy o úvere platne odstúpil, plne dôvodný. Nakoľko odporkyňa závažným spôsobom porušila ustanovenia zmluvy o úvere, a to tým, že si nespĺnila svoju povinnosť a neuhrádzala minimálne mesačné splátky úveru, bol oprávnený v súlade s článkom 8 bodu 4 VOP odstúpiť od zmluvy o úvere, nakoľko zmluva o úvere sa uzatvára na dobu neurčitú a je možné ju skončiť len výpoveďou, odstúpením od zmluvy o úvere alebo iným spôsobom podľa podmienok VOP. Poukázal tiež na článok 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj na článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a mal za to, že súd prvého stupňa svojim rozhodnutím zasiahol do jeho práva na súdnu ochranu, nakoľko rozsudkom nesprávne posúdil prejednanú vec. Ďalej namietal, že vedľajší účastník si vyčíslil trovy právneho zastúpenia, čo považoval za absolútne neopodstatnené. Zastúpenie združenia na ochranu spotrebiteľa označil za rozpor so základnými princípmi, pre ktoré boli združenia vytvorené a zástupcom vyúčtované trovy konania preto považoval za neetické.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa písomne nevyjadřila.

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 212 ods. 1, § 214 ods. 2 v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Súd prvého stupňa na základe dôkazov, nachádzajúcich sa v danom spise, v otázke posúdenia dôvodnosti návrhu navrhovateľa dospel k správny skutkový záverom a vec správne právne posúdil. Odvolací súd sa preto v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a podľa § 219 ods. 2 O.s.p. naň v plnom rozsahu poukazuje. Na zdôraznenie správnosti a k odvolacím námietkam navrhovateľa uvádza nasledovné:

Navrhovateľ vo svojom odvolaní považuje za nesprávny záver súdu prvého stupňa o tom, že v dôsledku odstúpenia od zmluvy zo strany navrhovateľa došlo k zrušeniu zmluvy o revolvingovom úvere od začiatku. Uvedený záver vyplýva z ust. § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka s tým, že momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti zo zrušenej zmluvy (bez dôvodné obohatenie, náhrada škody). Odporkyňa je preto povinná navrhovateľovi vrátiť to, čo na základe zmluvy o revolvingovom úvere od navrhovateľa dostala. Ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy, ktoré na rozdiel od ustanovení Občianskeho zákonníka zaväzujú spotrebiteľa nad rámec povinností, vzniknutých podľa Občianskeho zákonníka, vždy evidentne zhoršujú jeho postavenie. Akékoľvek rozšírenie záväzkov spotrebiteľa, vrátane platenia zmluvnej pokuty a úrokov aj po zrušení zmluvy s účinkami ex tunc, postavenie spotrebiteľa zhoršuje. Dôsledky odstúpenia od zmluvy podľa zmluvy, dohodnutej medzi účastníkmi konania, v danom prípade sú nevýhodnejšie, ako dôsledky odstúpenia podľa úpravy v Občianskom zákonníku. Spotrebiteľia môžu právom očakávať, že zmluvné podmienky, koncipované v rámci štandardnej typovej zmluvy ich nezaväzujú, pokiaľ sú vo svojich dôsledkoch nevýhodnejšie oproti právnej úprave podľa Občianskeho zákonníka (princíp právnej istoty, dôvery v objektívne právo). Je potrebné pritom prihliadať aj na okolnosť, že je to práve dodávateľ - navrhovateľ, ktorý naformuloval zmluvu a dobrovoľne sa rozhodol využiť ustanovenie zmluvy o odstúpení, aj keď existujú iné inštitúty súkromného práva, ktoré zmluvu komplexne nerušia, s účinkami od momentu jej uzavretia (napr. výpoveď, strata výhody splátok). Ustanovenie zmluvy o úvere, podľa ktorého má spotrebiteľ plniť zmluvné povinnosti aj napriek odstúpeniu od zmluvy, je upravené pre odporcu nevýhodnejšie práve v § 48 Občianskeho zákonníka. Súd prvého stupňa preto vec správne posúdil, keď dospel k záveru, že v dôsledku odstúpenia od zmluvy zo strany navrhovateľa došlo k zrušeniu zmluvy o úvere od začiatku. V súvislosti s posudzovaním úveru ako absolútneho obchodu je však potrebné prihliadnuť na to, že prednosť majú osobitné ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú súčasťou špeciálnej právnej úpravy v oblasti spotrebiteľského práva, vrátane ustanovení § 52 - § 54 Občianskeho zákonníka. O tom, že aj v danom prípade ide o spotrebiteľskú zmluvu, neboli žiadne pochybnosti, a v konečnom dôsledku tomu zodpovedá aj definícia spotrebiteľskej zmluvy, za ktorú sa považuje každá zmluva, bez ohľadu na právnu formu, ak ju uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Na posudzovanie platnosti právneho

úkonu, vrátane odstúpenia v spotrebiteľsko-právnej, a teda typickej občianskoprávnej veci, nemôže dopadať právna úprava, regulujúca vzťahy zásadne medzi obchodníkmi, ak Občiansky zákonník takúto úpravu má, a je pre nepodnikateľov výhodnejšia (rozsudok Najvyššieho súdu SR 5Ncdo 20/09). Presadzovanie obchodno-právnej úpravy odstúpenia od zmluvy aj s poukazom na ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch je neakceptovateľné, keď tieto ustanovenia odkazujú v súvislosti s odstúpením od zmluvy na § 48 Občianskeho zákonníka, čo je evidentné z odkazovej poznámky pod čiarou.

Záver súdu prvého stupňa, podľa ktorého na odstúpenie od zmluvy o revolvingovom úvere dopadá právna úprava občianskeho práva a nie obchodného práva, je správny. S prihliadnutím k tomu, že odporkyňa uhradila celkom navrhovateľovi sumu 1.660,52 eur, t.j. viac ako si v skutočnosti od navrhovateľa požičala (1.150,40 eur), postupoval súd prvého stupňa správne, keď návrh navrhovateľa v celom rozsahu ako neodôvodnený zamietol. Na odvolacie námietky voči trovám vedľajšieho účastníka odvolací súd neprihliadal, nakoľko v danej veci nevystupoval na strane odporkyne vedľajší účastník.

Odvolací súd z týchto dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania úspešnej odporkyne bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 O.s.p. tak, že úspešnej odporkyni v odvolacom konaní ich náhrada nebola priznaná, nakoľko si žiadne trovy odvolacieho konania neuplatnila.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie n i e j e p r í p u s t n é .